

"H ng năm c vào cu i thu, lá ngoài đ ng r ng nhi u và trên không có nh ng đám mây bàng b c, lòng tôi l i nao n c nh ng k ni m hoang mang c a bu i t u tr ng..."

Bu i mai hôm y, m t bu i mai đ y s ng thu và gió l nh , m tôi âu y m n m l y tay tôi b c đi trên con đ ng làng nh h p..."

V i nh ng dòng đ n s th m thi t, Thanh T nh m đ u m t đ n văn trong t p 'Quê M' mà tôi ch a bao gì có đ p đ c h t t ngày bi t đ c và bi t yêu văn ch ng. Tôi còn nh th i đó, tôi hay đ c t i đ c lui nh ng bài văn ng n đ ng trong 'Qu c Văn Giáo Khoa Th', m t tong nh ng lo t sách do b Giáo D c in ra cho các h c sinh ti u h c th i b y gi . Tôi không nh rõ làm sao nh ng cu n sách đó đ n v i tôi, nh ng m t đi u ch c ch n là nh ng cu n sách đó, v i bìa đã b m t, đã in sâu vào tâm kh m tôi và đã nh h ng m nh cái mà tôi g i là cái nghi p văn ch ng trong tôi. Th i đó, tôi c đ c nh ng đ n văn t i lui nhi u b n cho t i khi thu c lòng lúc nào không hay.

M t đ n văn khác c a Ng c Giao g i 'Ng i Cô Đ c' làm tôi nh mãi đ n bây gi : Ng i cô đ c y đi lang thang trên bãi cát. H n đ n ng i trên m t t ng đá, móc túi l y n m c m khô. Ăn xong, h n l đ ng nhìn ra bi n c . Bình minh ch a đ u i h t h i s ng. Gió B c đ m khí l nh v cho mây n c. Mây, n c, ch toàn mây v i n c vì quanh mi n duyên h i y tuy t nhiên không m t bóng chân ng i... Đ n văn t m t chàng trai cô đ c s ng m t mình trên m t bãi hoang v i m t dĩ vãng bí m t, cô đ n không ai hay bi t. Chàng có th là m t t ng c p khét ti ng m t th i đ ng tr n tránh m ng l i chánh quy n, ho c chàng cũng có th là m t chi n sĩ cách m ng, t m th i l n tránh đ ch m t ngày vùng lên v i m u toan chi m l i c đ .

Năm tháng trôi qua. Tôi xu ng Sài Gòn đ tr m t nhà bà con đ đi h c tr ng Võ Tr ng To n, g n Đakao. Năm đ l c tôi ph i làm bài phê bình truy n ng n c a T L c Văn Đoàn. Sau m t bu i t i dò xét và cân nh c, tôi ch n cu n H n B m M Tiên c a Khái H ng.

Cu n truy n mô t cu c tình c a m t chàng trai th thành Hà N i, tình c g p và yêu m t ni cô m t chùa nh vùng B c Ninh, tây B c Hà thành. Tôi nghĩ truy n này cũng là ngu n g c c a nh ng v k ch và tu ng c i l ng cũng nh nh ng bài ca t ng t đ i i nhan đ Lan và Đi p ph bi n sau này. Lâu quá tôi không còn nh chi ti t nh ng giây phút Ng c, chàng trai trong câu chuy n vô tình nhìn th y ng c đ y đ n, n n n c a Lan đ i l p áo cà sa, chàng hi u r ng mình đã yêu m t tình yêu ngang trái. Khi bi t đ c tình c nh c a Lan, chàng l i càng yêu n ng h n. Th nh ng, vì hoàn c nh éo le, hai bên ch yêu nhau cảm l ng th tình yêu lý t ng không

Phi m lu n văn ch ng-2

Tác Giả: Hu nh Kim Khanh

Thứ Sáu, 16 Tháng 9 Năm 2011 22:17

xác th t. M i tình đó kéo dài bao lâu ch có đ c gi có th t ng t ng và phán xét. Đ i v i tôi th i đó, H n B m M Tiên là m t tình yêu lý t ng ch có trong văn ch ng. Khi l n lên sau này tôi m i khám phá ra r ng nh ng cu c tình lý t ng r i cũng s ch t theo th i gian. Khi yêu nhau, hai trái tim ph i hòa h p cùng m t nh p đ i u, tâm h n và th xác ph i quy n vào nhau thành m t kh i . Giây phút g n nhau tuy ng n ng i mà thiên thu. Sau này, khi có đ p đ c nh ng chuy n tình khác c a nhi u tác gi khác nh Nguy n Th Hoàng, Chu T khi l n lên tôi m i h c thêm đ c nh ng tình c m m i, tình yêu xác th t. Năm tháng trôi qua, sau này có đ p đ c l i H n B m M Tiên tôi l i c m th y tình lý t ng không còn h p đ n nh x a. Tình yêu có th b t đ u t m t lý t ng nào đó, nh ng r i tình yêu cũng s đ i di n th c t phũ phàng. Th c t là vũng l y c a chúng ta. Th c t là s c xát c a hai c th , là nh p đ i u yêu đ ng n ng cháy nh n ng tr a h e. Thiên đ ng hòa nh p h gi i, khi trái c m làm m t gây th . Tình yêu nh c th b o phát r i b o tàn, b l i hai thân th rã r i n m la li t t ng l i nh ng phút t tình thanh thoát ngày x a. N u cu c tình ti n xa h n, đ đ n m t cu c s ng l a đôi, hai đ i t ng cũng s ti n đ n m t giai t ng khác. Nh ng lần l n h ng ngày c a cu c s ng l i hai ta vào th c t . Nh ng b c th tình ngày x a đ y thi v romantic gi đây ch là m t m gi y l n n m th n th đ y b i b ám. Tình yêu lúc nào cũng là đ tài b t đ i t trong th văn và âm nh c. Nguy n Du tr c khi sáng tác Đ n Tr ng Tân Thanh cũng đã t ng làm th t tình v i nh ng nàng con gái tr cùng làng. L' amour, c'est pour rien. Love is for nothing. Tính Yêu tuy t đ i không bao gi c n h i h i. Tình yêu th c là cho ra mà không c n l y l i. Th nh ng đã t ng có nh ng cu c tình đ v khi thiên th n gây cánh, khi tình yêu ph i đ i di n th c t phũ phàng. Tình Yêu trong th Xuân Di u là th tình ích k :

Yêu là ch t trong lòng m t ít
Vì khi yêu nào ch c đã đ c yêu.

Yêu và ghen cũng ph ng ph t trong th Nguy n Bính:

...
Đ ng t m chi u nay b l m ng i !

Và tác gi kh ng đ nh r ng yêu t c lá ghen; ghen t c là yêu.

Yêu và ghen là hai y u t đ i đôi v i nhau. S ghen tuông ch ng qua kh i ng i t m t th tình yêu ích k , chi m đ o t. Cái th tình gi i là tình cho không bi u không ít hi n h u trên cõi đ i này. Yêu là ch bi t mình mình và đ i t ng mình yêu. M t nhân v t th ba không có quy n len l i vào m i tình hai đ a. Th nh ng yêu mà không đ ng i yêu đ c t do nh con chim gi a b u tr i cao r ng, mà mu n đem nàng nh t vào l ng son, gác tía đ ch có mình đ c chiêm ng ng, nâng niu. Đó là lý do tình yêu gây cánh. Tình yêu chi m h u là th tình yêu m t chi u, đ a đ n nhi u kh đau, chia r . Th nh ng th gian ngoài kia lúc nào cũng t ràng bu c mình vào th tình yêu v k này. Đó là c i ngu n c a đau kh , là nh ng quái qu m, ngang trái trong đ i. yêu và ghen cũng là hai nhan đ c a nh ng quy n ti u thuy t c a Chu T th i chi n tranh Vi t Nam th i đ m th p niên 60.

Nh ng m i tình không tr n v n, v i k ng i đ i, h c yêu mà ph i nhìn ng i y u c t b c theo ch ng nh đã đ c bàn đ n trong bài phi m lu n k v a r i. R i có nh ng m i tình c a k đ ng gian và ng i chín su i, nh ng m i tình Liêu Trai ch có th t khi màn đêm buông xu ng, khi ánh đèn đ u m o h c ánh n n lung linh làm thêm v huy n bí, mê h c c a ng i đ p

Phi m lu n văn ch ng-2

Tác Giả: Hu nh Kim Khanh
Thứ Sáu, 16 Tháng 9 Năm 2011 22:17

v đêm d i mát chàng th sinh l n đ n ho c chàng lãng t không nhà, ghé tr m t đêm
quán tr bên đ ng.

Còn đâu th a y ni m khăng khít
Qu v i ng i chung m t mái nhà
Trắng b n hoa em tr m m i lái
Đèn khuya d iu đ t bong yêu ma
Dăm gã th sinh v a l c đ
M i nàng xuân n xóm chim châu
C m thông m t phút b ng ân ái
Mi u nguy t v n s ng g p g nhau
(Vũ Hoàng Ch ng)

Ho c m t chàng thi sĩ lang b t k h thăm vi ng m m t tình n ng vô danh :

Em hãy c i lên vang cõi âm,
Khi trăng thu l nh b c đi th m.
Nh ng h n phiêu b t bao năm tr c,
Nay đã vào chung m t ch n m.

...
Ta g i bài th anh linh,
H i ng i trong m có rừng mình ?
N m x ng khô l nh còn ân ái ?
B ng c bi th ng v n r n tình ?

....
Th n ch t c i trong b ng c điên,
Ta nghe em th ti ng u phi n.
N i lòng x a d y tan Thanh V ng.
H i đ t mê ng i -- Trăng hi n lên.
(Đinh Hùng)

Liêu Trai Chí D là t p truy n ghi l i nh ng chuy n tình k bí gi a k d ng gian và ng i chín
su i ho c chuy n dan d iu tình t v i nh ng ng i đ p hóa thân t loài thú hoang, t c i đá, lùm
cây ho c xu t hi n t nh ng b c tranh th y m c. Cũng chính t p truy n này làm ngu n c m
h ng cho nhi u văn thi sĩ c kim.

Mình ta bu n đ c đ c
Say gi a hai tò Liêu Trai
Rún r y hoa đèn rung ng n b c
Không gian đàn mãi ti ng giày ai...
Đ u c n l ng ch ng phao
S i nh thon m m dáng li u
Hài son ph i ph i l a đào
Khói bi c màu xanh y u đ i u
Ai đó - Ph i chắng h n c cây
B c th m đ u quán, nh a hây hây

Phi m lu n văn ch ng-2

Tác Giả: Hu nh Kim Khanh

Thứ Sáu, 16 Tháng 9 Năm 2011 22:17

D u v i b c m ng manh g y
B c chân nào ng ng
Hoa đèn lung lay
(Vũ Hoàng Ch ng)

Nh ng m i tình Liêu Trai ch hi n h u gi a kho ng tranh t i tranh sáng, khi Âm th nh D ng suy , khi ranh gi i gi a th c và h tr nên m nh t không d u m i, khi r u và th đã hòa nhau lúc 't u nh p th n' nh Tô Đông Pha và Vũ Hoàng Ch ng th ng nói.

Lá d y men r ng nguy t úa thu
Bu n gieo t ng gi t n n t ng t
Hôn mê xác t c m h n b m
Ta gi t ng trang sách h B
(HKK)